

Sytuacja w Japonii w latach 1945–1948

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Film + Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Cytat za: *Końcowa faza wojny na Pacyfiku, Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, P. Johnson, Warszawa 1992.
- Cytat za: *Z ustaleń konferencji w Jałcie 4–11 lutego 1945 roku*, historiamniejznanaizapomniana.wordpress.com, 2020.

- Cytat za: Hubert Koziół, *Władca, który przetrwał burzę ognia i stali*, dostępny w internecie: rp.pl.
- Źródło: *Historia Polski w liczbach. Gospodarka*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2006, s. 395.
- Cytat za: *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska - Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 237.
- Źródło: Wojciech Roszkowski, *Przekształcenia społeczne i gospodarcze w Polsce w latach 1944–1989*, dostępny online: ngoteka.pl.

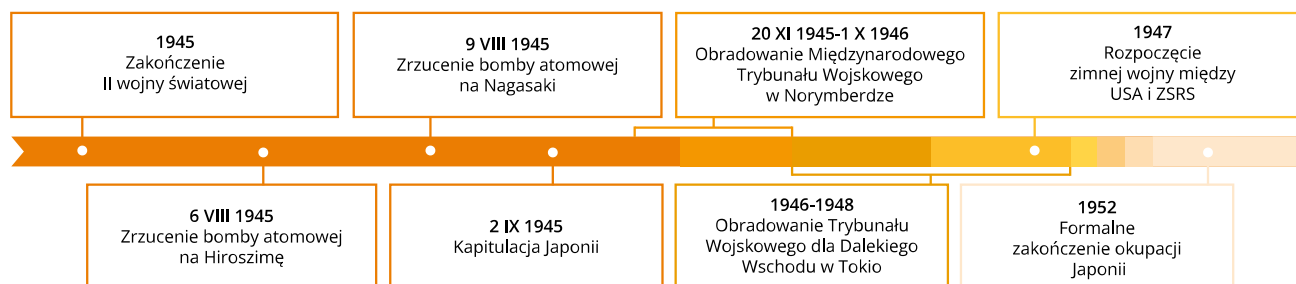

Sytuacja w Japonii w latach 1945–1948

Ruiny centrum wystawowego w Hiroszimie. Około 150 metrów od tego miejsca spadła bomba atomowa zrzucona przez Amerykanów 6 sierpnia 1945 roku. Zrzucony gmach zachowano jako Pomnik Pokoju.

Źródło: Dariusz Jemielniak ("Pundit"), Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Dnia 6 sierpnia 1945 roku Amerykanie zrzucili na Hiroszimę w Japonii bombę atomową. W wybuch zginęło kilkadziesiąt tysięcy ludzi. Głównie cywilów. Drugie tyle zmarło w skutek choroby popromiennej. Amerykanie spodziewali się, że masakra skłoni Japonię do natychmiastowej kapitulacji i nie trzeba będzie dalej prowadzić wojny, która już kosztowała życie kilkuset tysięcy Amerykanów. Kiedy minęły 3 dni i propozycja kapitulacji nie nadeszła, zdecydowano o zrzuceniu drugiej bomby – na Nagasaki. 5 dni później cesarz Japonii ogłosił przez radio, że Japonia chce skapitulować. Tym bardziej, że 9 sierpnia, a więc tego samego dnia, gdy zniszczone zostało Nagasaki, 1,6 mln sowieckich żołnierzy przysięgło atak na japońską armię okupującą wschodnie Chiny.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

- Wyjaśnisz, dlaczego Amerykanie postanowili sięgnąć po nową broń, i ocenisz, czy faktycznie ta decyzja to był wybór „mniejszego zła”.
- Scharakteryzujesz sytuację w jakiej znalazła się Japonia po II wojnie światowej.
- Opiszysz skutki użycia bomby atomowej.

Przeczytaj

Pragmatyczna okupacja

Generał Douglas MacArthur, szef amerykańskiej administracji okupacyjnej i japoński cesarz Hirohito. Współpraca tych dwóch ludzi pomogła w szybkiej odbudowie kraju. Zdjęcie wykonano 27 września 1945 roku podczas ich pierwszego spotkania, kilkanaście dni po kapitulacji Japonii. Władze japońskie początkowo nie zgadzały się na publikację fotografii bo cesarz, który był tam uważany za namiestnika boskiego – nie mógł być niższy od zwykłego człowieka.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Formozę, Wyspy Kurylskie, wycofała wojska z terytorium Chin. Wojna pociągnęła za sobą śmierć blisko 24 miliony ludzi po stronie aliantów oraz narodów okupowanych przez Japonię. Zginęło też ok. 3 milionów Japończyków z czego 80% to marynarze.

*Źródło: artykuł *Biografia Hirohito*, tekst dostępny online warhist.pl, dostęp 4.10.2021.

W Stanach Zjednoczonych zapanowała euforia. Powszechnie domagano się upokorzenia Japonii. Żądano ogromnych odszkodowań, kar śmierci dla wszystkich, którzy wywołali wojnę oraz pozbawienia Japonii przemysłu. MacArthur się na to nie zgodził. Nie tylko nie dopuścił do wywozu z Japonii jakichkolwiek instalacji przemysłowych w ramach reparacji

Na japońską prośbę o przyjęcie kapitulacji, Amerykanie odpowiedzieli: „*Od chwili kapitulacji władza cesarza i rządu japońskiego w zakresie kierowania sprawami państwa będzie podporządkowana najwyższemu dowódcy mocarstw sojuszniczych, który wyda odpowiednie dyspozycje umożliwiające wykonanie warunków kapitulacji*”.

Japonia skapitulowała 2 września 1945 roku. Akt kapitulacji podpisano na pokładzie zakotwiczonego w Zatoce Tokijskiej pancernika USS „Missouri”. Stronę amerykańską reprezentował **Douglas MacArthur**, jako przedstawiciel całych sił alianckich, a stronę japońską minister spraw zagranicznych Japonii Mamoru Shigemitsu wraz z generałem Yoshijirō Umezum. Swoje podpisy złożyli również przedstawiciele: Stanów Zjednoczonych (admiral Chester Nimitz), Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich, Chin, Wielkiej Brytanii, Australii, Kanady, Francji, Holandii oraz Nowej Zelandii.

W konsekwencji przegranej wojny Japonia utraciła ok. 56 proc. terytorium: Koreę,

wojennych, ale wyjednał dla niej 2,5 mld dolarów pożyczek, które pomogły dźwignąć się zrujnowanemu gospodarczo krajowi. Pierwsze jednak co zrobił, to spotkał się z [Hirohito](#).

Choć amerykańska opinia publiczna domagała się skazania cesarza na śmierć – MacArthur przyjął go z honorami i poprosił o pomoc w odbudowie kraju. W ten sposób, symbolicznie zrzucił winę za wywołanie wojny i zbrodnie wojenne na część japońskich polityków i wojskowych, którzy jakoby oszukiwali cesarza i naród. MacArthur zdawał sobie sprawę z zależności między stabilnością polityczną a pozycją cesarza, niezwykle silną z historycznego i społecznego punktu widzenia.

Dziś uważa się, że to za bardzo mądre posunięcie, które zapewniło Amerykanom współpracę dużej części japońskiego społeczeństwa, które także było zmęczone wojną. Kolejnym krokiem była demokratyzacja kraju. Do połowy 1947 r. władze okupacyjne wymogły na Japończykach zwolnienie więźniów politycznych, zniesienie cenzury i ogłoszenie prawa do swobodnego organizowania się w związki zawodowe i partie polityczne.

Oprócz cesarza, MacArthur szukał sojuszników w kręgach polityków, którzy byli w wcześniej w opozycji. Im powierzył opracowanie konstytucji. Nowa Japonia miała być [demokracją liberalną](#). Kiedy jednak praca nad projektem się przedłużała – przekazał ją amerykańskiemu prawnikowi. Po tygodniu gotowy projekt przedstawił cesarzowi. Ten, po kilkumiesięcznych negocjacjach, zaakceptował ją 11 listopada 1946 roku. Po raz pierwszy w wyborach parlamentarnych mogły wziąć udział kobiety. Wprowadzono też [rozdział religii od państwa](#).

Nowa ustawa zasadnicza (obowiązuje do dziś) weszła w życie 3 maja 1947 r. Japonia pozostała monarchią, ale cesarz zachował jedynie funkcje ceremonialno-reprezentacyjne. Według tradycyjnej japońskiej religii shinto cesarz był bogiem (jap. tenno, co znaczy niebiański władca), konstytucja jednak to zmieniła – odtąd źródłem jego władzy były już nie boskie siły tylko wola narodu, do którego należało prawo decydowania o swoim losie. Urzędnicy państwowi przestali być „sługami cesarza”, a część uprawnień przekazano samorządom lokalnym. Wprowadzono niezależne od cesarza, rządu i partii sądownictwo. Z kodeksu cywilnego usunięto także artykuły dotyczące [patriarchalnego systemu rodzinnego](#). Odtąd kobiety miały mieć takie same prawa jak mężczyźni. Reformę rolną przeprowadzono w taki sposób, że od nielicznej grupy właścicieli państwo odkupiło ponad 80 proc. krajowego areалу, przekazując go dotychczasowym dzierżawcom i robotnikom rolnym.

Nawet Partia komunistyczna zadeklarowała poparcie dla amerykańskiej odgórnego rewolucji, rezygnując ostatecznie z postulatów zniesienia systemu cesarskiego. Na bazie przedwojennych ugrupowań proletariackich powstała Socjalistyczna Partia Japonii (SPJ), z którą amerykańscy inicjatorzy reform wiązali największe nadzieje. Konserwatyści sformowali dwie partie: Japońską Partię Liberalną (JPL) oraz Japońską Partię Postępu (JPP). Wszyscy głosili potrzebę reform w duchu demokracji.

Wymierzenie sprawiedliwości

Jednym z pierwszych posunięć amerykańskich władz okupacyjnych było aresztowanie podejrzanych o dokonanie zbrodni wojennych, w tym byłego premiera gen. **Tōjō Hidekiego**. W maju 1946 r. zasiadł on na ławie oskarżonych Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu, obok 27 innych czołowych japońskich polityków i dowódców wojskowych. Po ponad dwóch latach procesu na karę śmierci skazano 7 osób, w tym – oprócz Tōjō – gen. **Matsui Iwane**, odpowiedzialnego za zbrodnie na chińskich cywilach, na dożywocie – 16, na krótsze kary więzienia – 2. Pozostałych przestępców sądziły trybunały lokalne. Rozbrojono i rozwiązano armię, zdemobilizowano 6,5 mln żołnierzy, zlikwidowano wszystkie instytucje wojskowe i produkcję na cele wojny. Odtąd Japonia miała mieć tylko siły policyjne.

Podobnie jak w Niemczech, władze okupacyjne przystąpiły też do **dekartelizacji** gospodarki. **Zaibatsu** – wielkie grupy bankowo-przemysłowe, kontrolowane przez pojedyncze rodziny, obwiniano w wspieranie agresywnej postawy Japonii na arenie międzynarodowej (bo polityka zbrojeń sprzyjała rozwojowi przemysłu). Dlatego, na przykład, grupę „Mitsubishi”, która przed i w czasie wojny wyspecjalizowała się w produkcji samolotów (m.in. słynne *Zero*, które pokonały Amerykanów w Pearl Harbor) podzielono np. na ponad 100 przedsiębiorstw z niezależnymi od siebie właścicielami.

Zdelegalizowano organizacje **nacjonalistyczne**, a z instytucji publicznych usunięto ponad 210 tys. osób, głównie przedwojennych działaczy nacjonalistycznych i wojskowych. W niewielkim stopniu czystka dotknęła pracowników administracji cywilnej, którym zdecydowano się powierzyć realizację reform.

Sojuszniczka w zimnej wojnie

Jesienią 1948 roku Amerykanie zdecydowali, że nie będą żądać od Japonii kolejnych spłat odszkodowań wojennych. W związku z narastającym konfliktem **zimnowojennym** Japonia nabierała coraz większego znaczenia w amerykańskiej polityce powstrzymywania komunizmu w Azji. Tylko ona mogła być sojuszniczką USA na Dalekim Wschodzie. Wstrzymano też demontaż zaibatsu, pozwalając odbudować część ich potęgi. Utworzono Narodową Rezerwę Policji, którą w 1952 przekształcono w Siły Bezpieczeństwa Narodowego, a w 1954 w Japońskie Siły Samoobrony. Okupację Japonii zakończono formalnie w 1952 roku.

Japonia w 1946 roku. Wyjaśnij, dlaczego amerykańska strefa okupacyjna była największa.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

demokracja liberalna

demokracja konstytucyjna. Rodzaj demokracji przedstawicielskiej, odrzucającej jednak dyktat większości na rzecz kontraktu społecznego w formie konstytucji. Od momentu jej uchwalenia rządzący są skrepowani prawem, tj. ich decyzje nie mogą naruszać praw mniejszości.

nacjonalizm

pogląd, według którego państwa narodowe są najwyższą formą organizowania się społeczeństw. Jako idea powstał w opozycji do średniowiecznego uniwersalizmu świata chrześcijańskiego, kiedy za sprawą reformacji poszczególni władcy księstw i królestw zaczęli dzielić Europę na społeczności odmienne wyznaniowo. Wg. nacjonalizmu prawa narodu są nadrzędne nad prawami jednostki, prawami innych narodów i prawem międzynarodowym. Z tych powodów nacjonalizm jest przyczyną konfliktów społecznych i wojen.

patriarchalny system rodzinny

polega na rozróżnieniu pozycji kobiet, dzieci i nieżonatych mężczyzn, od pozycji ojca rodziny, pod którego są opieką. Przejawami patriarchy są m.in. niższe zarobki kobiet niż mężczyzn na tych samych stanowiskach, niechętny stosunek do zatrudniania kobiet (na stanowiskach kierowniczych w szczególności), ograniczony udział kobiet w życiu

publicznym (np. gdy w dyskusji w studiu telewizyjnym o prawach kobiet dyskutują mężczyźni), zakaz lub ograniczanie prawa do rozwodów, zakaz przerywania ciąży.

rozdzi l religii od państwa

W Japonii oficjalną religi  państwową by  w 1946 r. shintoizm, oparty na mitologii japońskiej i charakteryzujący się politeizmem; w religii tej najwyższym kapłanem jest cesarz; po restauracji Meiji (1868 r.) shint  stało się podstaw  agresywnej postawy władz japońskich, które stworzyły ideologi  państwową, opartą o teori  o boskim pochodzeniu cesarza; w Japonii celem rozdzi lania religii od państwa by  przede wszystkim zrzeczenie się przez cesarza swojej boskości.

zaibatsu

dosł. „grupa finansowa”. W XIX wieku i pierwszej połowie XX wieku w Japonii tak nazywano wielkie grupy bankowo-przemysłowe kontrolowane przez pojedyncze rodziny. Największe wtedy zaibatsu to „Mitsubishi”, „Mitsui”, „Sumitomo” i „Yasuda”. „Mitsubishi” produkowała samoloty wojskowe, a obecnie jest potęg  na rynku samochodowym, „Mitsui” produkowała okręty i pozostała przy przemyśle stoczniowym, „Sumitomo” nadal jest potęg  w przemyśle wydobywcim i przetwórstwa miedzi, a spadkobierc  ubezpieczeniowej grupy „Yasuda” jest „Sampo Japan”.

zimna wojna

umowna nazwa (trwającego w latach 1947–1991) stanu napięcia oraz rywalizacji ideologicznej, politycznej, gospodarczej i militarnej pomiędzy państwami komunistycznymi (Układ Warszawski), a zachodnimi demokracjami (NATO).

Słowa kluczowe

MacArthur, Hirohito, konstytucja, demokracja liberalna, nacjonalizm, zimna wojna, Japonia, shintoizm, świat po II wojnie światowej

Bibliografia

K. Starecka, *Japonia ery Showa (1926-1989)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2020.

C. Totman, *Historia Japonii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010.

C. Andressen, *Krótka historia Japonii. Od samurajów do Sony*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, 2009.

Film edukacyjny

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmami i wykonaj kolejne polecenia.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dg4HUifNj>

Film opowiadający o okupacji Japonii przez Amerykanów. Polityka generała Douglasa MacArthura.

Polecenie 2

Wymień skutki polityki prowadzonej przez gen. Douglasa McArthura.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Czy zgadzasz się z tezą iż gen. Douglas McArthur wprowadził Japonię na drogę demokracji zachodniej? Swoją odpowiedź poprzyj co najmniej 5 argumentami.

Twoja odpowiedź

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dg4HUifNj>

Film opowiadający o okupacji Japonii przez Amerykanów. Gospodarka w latach 1945-1950.

Polecenie 4

Opisz przebieg odbudowy gospodarki japońskiej. Podziel go na najważniejsze etapy.

Twoja odpowiedź

Polecenie 5

Historia pokazała, że polityka McArthur'a, dotycząca gospodarki okazała się dalekowzroczna i przyniosła efekty. Wymień jakie.

Twoja odpowiedź

Film + Sprawdź się

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem, a następnie wykonaj kolejne polecenia.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DcYXFunNe>

Film opowiadający o końcu okupacji Japonii.

Polecenie 2

Wymień postanowienia pokoju podpisanego w San Francisco w 1952 roku.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Wyjaśnij, dlaczego Amerykanie ostatecznie zdecydowali się na łagodną formę okupacji i przystali na pewne ustępstwa w stosunku do Japonii.

Twoja odpowiedź

Ćwiczenie 1

Dopasuj wydarzenia do odpowiadających im dat.

formalne zakończenie okupacji Japonii, zrzućenie bomby atomowej na Hiroszimę, kapitulacja Japonii, zrzućenie bomby atomowej na Nagasaki, wprowadzenie w Japonii nowej konstytucji

6.08.1945	
9.08.1945	
2.09.1945	
3.05.1947	
1952	

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z poniższymi tekstami źródłowymi, a następnie wykonaj polecenie.

Tekst A

” Stalin zobowiązał się do przystąpienia w dwa do trzech miesięcy po kapitulacji Niemiec do wojny z Japonią, w zamian za co otrzymał obietnicę m.in. utrzymania status quo w Mongolii Zewnętrznej, przywrócenia praw utraconych przez Rosję w 1904 roku, dotyczących Południowego Sachalinu i Port Arthur, oraz przejęcia przez ZSRR Wysp Kurylskich.

Cytat za: *Z ustaleń konferencji w Jałcie 4–11 lutego 1945 roku*, [historiamniejznanaizapomniana.wordpress.com](https://historiamniejznanaizapomniana.wordpress.com/2020/), 2020.

Tekst B

” Ostateczny plan obrony terytorium Japonii, „Operacja Decyzja”, przewidywał użycie 10 tys. samolotów samobójczych [...], 53 dywizje piechoty i 25 brygad; 2 mln 350 tys. wyszkolonych żołnierzy miało walczyć na plażach przy wsparciu 4 mln cywilnych pracowników armii i marynarki oraz 28 mln milicji cywilnej. W skład uzbrojenia miały wchodzić m.in. bambusowe włócznie, łuki i strzały. [...] Dowódcy wojsk alianckich obliczali, że jeśli inwazja na Japonię będzie konieczna, to muszą się spodziewać po swojej stronie około miliona zabitych i rannych. A ilu straciłoby życie po stronie japońskiej? Przyjmując za podstawę obliczeń dotychczasowy stosunek strat, byłaby to liczba rzędu 10-20 mln. [...] Drugą bombę, plutonową, zrzucono 9 sierpnia, nie na pierwotnie wyznaczony cel (którego pilot nie mógł znaleźć), ale na alternatywny. Przez okrutną ironię losu stało się nim chrześcijańskie miasto Nagasaki, ośrodek oporu przeciw *shinto*. Zginęło tego dnia 74 800 osób.

Cytat za: *Końcowa faza wojny na Pacyfiku, Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, P. Johnson, Warszawa 1992.

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się ze źródłami A i B, a następnie wskaż zdania prawdziwe i fałszywe. Krótko uzasadnij swój wybór.

Źródło A:

Hirohito: „Prawda jest taka, że nie jestem bogiem.”

MacArthur: Gra słów, którą można rozumieć jako zdziwienie – „Coś takiego!” – ale też zachętę: „Powiedz coś więcej!”.

Źródło: dostępny w internecie: macarthurmemorial.org, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Źródło B:

” [...] Niniejszym ogłaszamy bezwarunkowe poddanie się Mocarstwom Sprzymierzonym Japońskiego Cesarskiego Sztabu Generalnego, wszystkich japońskich sił zbrojnych i wszystkich sił zbrojnych pozostających pod wpływem Japonii, gdziekolwiek one się znajdują. Niniejszym rozkazujemy wszystkim japońskim siłom zbrojnym, gdziekolwiek by się one nie znajdowały, oraz ludowi japońskiemu zaprzestać natychmiast działań wojennych, ochronić i uratować od jakichkolwiek szkód wszystkie okręty, samoloty oraz własność

wojskową i cywilną i zastosować się do wszystkich żądań, które mogłyby zgłosić Naczelny Wódz Sojuszniczych Sił Zbrojnych albo działające z jego rozkazu organa Rządu Japońskiego. [...]

Niniejszym rozkazujemy wszystkim funkcjonariuszom cywilnym, wojskowym i morskim, żeby byli posłuszni i wykonywali wszystkie obwieszczenia, rozkazy i instrukcje, które Naczelny Wódz Sojuszniczych Sił Zbrojnych uznałby za potrzebne do zrealizowania warunków kapitulacji i które by zostały wydane przez niego samego albo w jego imieniu; rozkazujemy tym funkcjonariuszom pozostać na swych stanowiskach i w dalszym ciągu wykonywać swoje obowiązki niewojenne, chyba że zostaną od tego wyraźnie zwolnieni przez niego samego albo z jego rozkazu.

Cytat za: *Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska - Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 237.

Zdanie	Prawda	Fałsz
1. Oba źródła dotyczą tego samego wydarzenia.	☐	☐
2. Postać określona w źródle jako „Naczelny Wódz Sojuszniczych Sił Zbrojnych” pojawia się także na ilustracji.	☐	☐
3. Na ilustracji znajduje się również polityk, w imieniu którego powstało źródło B.	☐	☐
4. Autor karykatury prezentuje japoński punkt widzenia.	☐	☐

5. Karykaturzysta
reprezentuje
rzeczywisty układ sił
między dwoma
politykami.

6. Z obu źródeł wynika,
że Hirohito wprowadzie
uznał się za
pokonanego, ale nigdy
nie zrzekł się swojego
boskiego statusu.

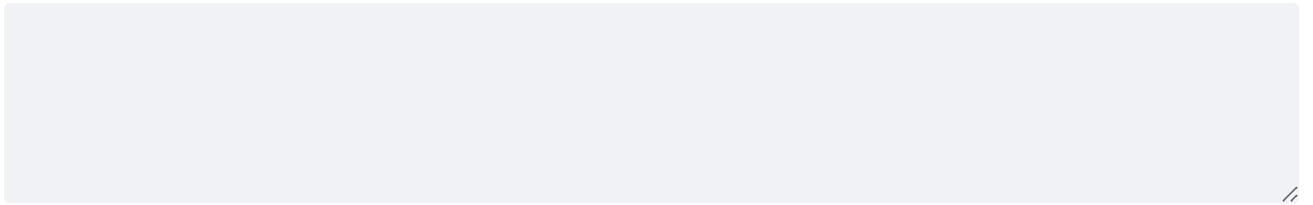
1.

2.

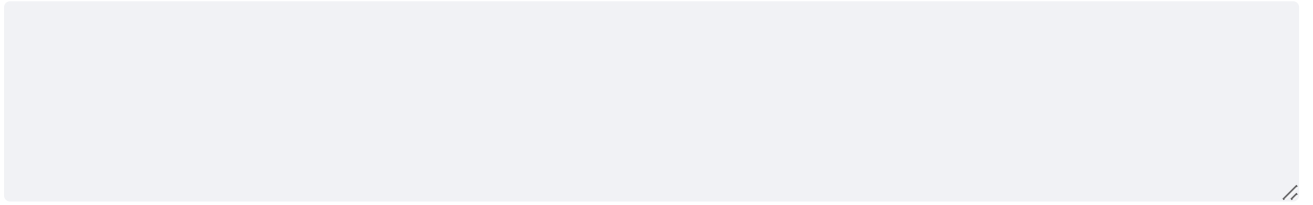
3.

4.

5.

6.

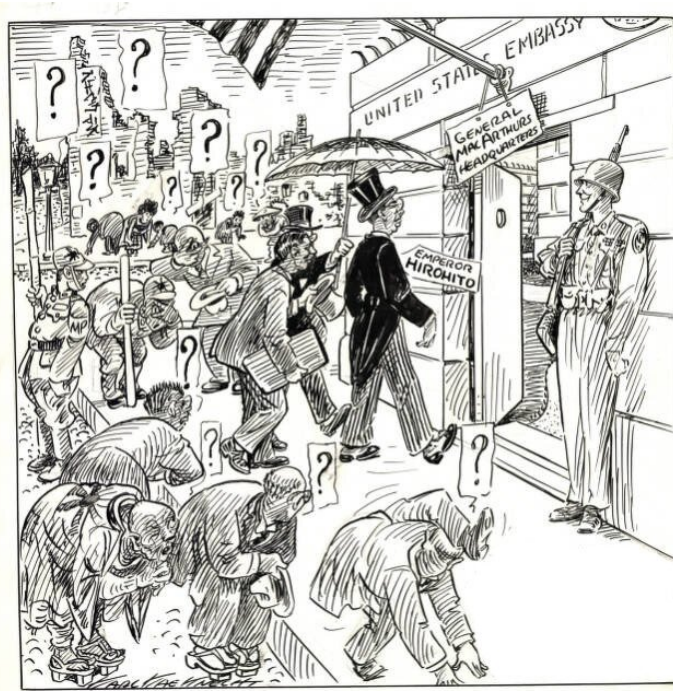

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się ze źródłami A i B. Następnie wybierz właściwą interpretację elementów symbolicznych widocznych na ilustracji.

Źródło A:

Napis nad wejściem: Ambasada Stanów Zjednoczonych
Napis na tabliczce: Kwatera główna gen. MacArthura
Napis poniżej: Cesarz Hirohito

Źródło: dostępny w internecie: digital.evpl.org, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Źródło B:

” Ponieważ zorganizowanie wizyty gen. MacArthura w tokijskim Pałacu Cesarskim wiązałoby się z niezliczoną liczbą trudności protokolarnych, to cesarz odwiedził amerykańskiego szoguna. W limuzynie ze złotą chryzantemą na masce przejechał przez mostek nad pałacową fosą i udał się do położonego naprzeciwko gmachu towarzystwa ubezpieczeniowego Dai-Ichi, gdzie mieściła się kwatera główna amerykańskiej administracji. Już to stanowiło wydarzenie bez precedensu, a później było tylko ciekawiej. Jak napisał Shin Okamoto: „MacArthur przywitał cesarza u wejścia do pokoju przyjęć, potrząsając

jego dłońmi i mówiąc: »Bardzo, bardzo serdecznie witam pana!«. Cesarz klaniał się niżej i niżej, aż MacArthur zauważył, że potrząsa dłońmi cesarza nad jego głową. Tylko cesarz, MacArthur i tłumacz Okamura weszli do pokoju przyjęć”. Rozmawiali około 20 minut, a nikt nie spisywał na bieżąco ich słów, choć ta rozmowa miała kluczowe znaczenie dla historii Japonii oraz amerykańskiej polityki w Azji. Ze spotkania poszło w świat słynne zdjęcie zrobione przez wojskowego fotografa por. Gaetano Faillace'a. Widać na nim, jak ubrany we frak i czujący się lekko niepewnie Hirohito stoi obok górującego nad nim wzrostem, nonszalanckiego MacArthura, który trzyma ręce za plecami i ma rozchełstany kołnierzyk. [...] Ostatni bóg wojny pokazał w ten sposób, że jest równy cesarzowi i stworzył nową Japonię.

Cytat za: Hubert Koziół, *Władca, który przetrwał burzę ognia i stali*, dostępny w internecie: rp.pl.

Wybierz właściwą interpretację elementów symbolicznych widocznych na ilustracji.

ruiny w tle - rzeczywiste zniszczenia wojenne powstałe w wyniku bombardowań Tokio/ruiny zniszczonego przez Amerykanów w odwecie za atak na Pearl Harbor pałacu cesarza

budynek amerykańskiej ambasady - dodaje powagi scenie, która w rzeczywistości rozegrała się w innym miejscu/ symbolizuje wartości republikańskie

amerykański strażnik - postać służy podkreśleniu ignorancji Amerykanów co do japońskich tradycji dyplomatycznych/ uosabia siłę i dumę zwycięzców

umundurowany Japończyk - przedstawia słabość japońskiej armii w konfrontacji z Amerykanami/ postać pełniącą funkcje porządkowe pod kontrolą zwycięzców

zachowanie cywilów - nawiązanie do boskiej czci, jaką tradycyjnie cieszyli się wśród poddanych japońscy cesarze/ kpiący stosunek wobec przegranego przywódcy, który stracił poważanie poddanych

znaki zapytania - niepewność, ale też i ciekawość Japończyków co do intencji cesarza udającego się na spotkanie z MacArthurem/wyraz dezaprobaty dla poczynań cesarza

Dla nauczyciela

Autor: Stanisław Mrozowicz

Przedmiot: Historia

Temat: Sytuacja w Japonii w latach 1945–1948

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

III. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń:

1) wyjaśnia genezę procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce,

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

1) charakteryzuje skutki II wojny światowej, w tym problem osądzenia ludobójstwa (sąd w Norymberdze), użycia broni atomowej, współistnienia państw demokratycznych z państwami totalitarnymi;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego Amerykanie postanowili sięgnąć po nową broń, i ocenisz, czy faktycznie ta decyzja to był wybór „mniejszego zła”.
- charakteryzuje sytuację w jakiej znalazła się Japonia po II wojnie światowej;
- opisuje skutki użycia bomby atomowej.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał: „Sytuacja w Japonii w latach 1945–1948”. Uczniowie mają przygotować prezentację na podstawie treści w sekcji „Przeczytaj”.

Faza wstępna:

1. Wyświetlenie przez nauczyciela tematu i celów zajęć, przejście do wspólnego ustalenia kryteriów sukcesu.
2. **Raport z przygotowań.** Nauczyciel, przy użyciu dostępnego w panelu użytkownika raportu, weryfikuje przygotowanie uczniów do lekcji: sprawdza, którzy uczestnicy zajęć zapoznali się z udostępnionym e-materiałem. Nauczyciel poleca uczniom, aby zgłaszali swoje propozycje pytań do wspomnianego tematu. Jedna osoba może zapisywać je na tablicy. Gdy uczniowie wyczerpią swoje pomysły, a pozostały jeszcze jakieś ważne kwestie do poruszenia, nauczyciel uzupełnia informacje.

Faza realizacyjna:

1. **Prezentacje uczniów.** Wybrani przed lekcją uczniowie prezentują efekty swojej pracy. Wspólne omówienie wystąpień ze szczególnym uwzględnieniem mocnych stron propozycji ucznia.
2. **Praca z multimedium („Film edukacyjny”).** Uczniowie na podstawie przeczytanego tekstu oraz informacji zawartych w medium w sekcji „Film edukacyjny” układają pytania do quizu dla innych grup. Nauczyciel wraz z uczniami określa zasady rywalizacji i punktowania dobrych odpowiedzi (np. gra na czas lub na ilość poprawnych odpowiedzi). Przeprowadzenie gry w klasie. Nauczyciel lub wybrany uczeń dba o prawidłowy przebieg quizu zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. Nauczyciel nagradza zwycięską drużynę, np. ocenami z aktywności.
3. **Praca z multimedium („Film edukacyjny”).** Uczniowie zapoznają się z e-materiałem i wykonują polecenie nr 1: „”. Tworzą notatkę w formie mapy myśli.
4. **Utrwalanie wiedzy i umiejętności.** Nauczyciel wyświetla na tablicy treść ćwiczenia nr 1-2 z sekcji „Film + Sprawdź się”. Wraz z uczniami rozwiązuje je na forum klasy.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie, pracując w parach, tworzą krzyżówkę podsumowującą zajęcia. Pary siedzące obok siebie wymieniają się krzyżówkami i je rozwiązują.
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów.

Praca domowa:

1. Opracuj podsumowanie tematu „Sytuacja w Japonii w latach 1945–1948” w formie pytań do krzyżówki.

Materiały pomocnicze:

- K. Starecka, *Japonia ery Showa (1926-1989)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2020.
- C. Totman, *Historia Japonii*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2010.
- C. Andressen, *Krótką historia Japonii. Od samurajów do Sony*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, 2009.

Wskazówki metodyczne:

- Uczniowie mogą zapoznać się przed lekcją z sekcją „Film edukacyjny”, aby przygotować się do późniejszej pracy.